En sten kan ikke flyve. Morlille kan ikke flyve. Ergo er teaterstykket et mesterværk.

Af Magnus V. Lindskov

Den arrogante og pompøse student Erasmus Montanus har fundet sin vej fra Universitetet i København til Aalborg Teater i Jens August Willes nyfortolkning af Ludvig Holbergs tidløse klassiker om en søn, bror og kæreste, der ikke længere identificerer sig med dem, som står ham allernærmest.

Philosophia

Rasmus Berg gør store indtryk, da han træder ind på Store Scene i Aalborg. Han er ikke længere som den lydige og helt almindelige bondedreng, Nille og Jeppe husker. I stedet fremtræder han selvsikker og velartikuleret med en snert af arrogance i stemmen. Brevet de fik var på et sprog, som kun den kløgtige Per Degn kunne tyde, og hvad er det nu for noget? Nu hedder deres elskede søn ikke Rasmus Berg, som Per Degn døbte ham dengang i Faderens navn, men ville da hellere tituleres **Erasmus Montanus**.

Ludvig Holbergs *Erasmus Montanus* på Aalborg Teater er et skarpt moderne drama om konflikten mellem storbyidentiteten og den provinsielle kultur, der bruger Holbergs gamle tekst til at undersøge nutidens samfundsdebatter. Forestillingen skildrer Erasmus Montanus' sammenstød med de traditionelt tænkende bønder - diskussioner der ender med at udvikle sig til heftige fejder mellem Erasmus og de lokale.

Konflikten opstår for alvor, da Erasmus som den største selvfølge proklamerer, at jorden er rund og samtidig stempler landsbyboerne som både uvidende og tåbelige. Men uanset hvor meget han bruger sine fornemme argumentationsevner, holder lokalbefolkningen stædigt fast i, at jorden er flad som en pandekage.

Herfra tager forestillingen en absurd og aktuel drejning, da ridefogeden blander sig i striden. I denne version er han transformeret til en moderne kommunaldirektør - en magtfuld herre med ansvar for hele kommunen.

Flot klædt i sit pæne politikerjakkesæt og med en truende, løftet pegefinger slår han fast, at jorden naturligvis er flad, da folk ellers ville falde af, når den jo drejer rundt. Han nærer absolut ingen respekt for den radikale akademiker. For kommunaldirektøren handler virkeligheden nemlig ikke om videnskabelige sandheder, men derimod om økonomisk vækst, klimadagsordener og udbytteoptimering i landbruget. Netop denne karakter udnytter forestillingens komiske aspekter. Det overvejende lokale publikum i salen synes tydeligvis at genkende netop denne type fra lokalmiljøet.

Forvandlingen af Jesper



Fotograf: Rumle Skafte

Ridefoged til Jesper Kommunaldirektør og hans replikker er første gang, vi som publikum får en fornemmelse af stykkets modernisering.

Denne moderne fortolkning understøttes især af scenografien. Forestillingen lægger ud som en klassisk og hyggelig Holberg-idyl med bindingsværk og halmballer. Men som konflikten spidser til, dekonstrueres rammerne for øjnene af os. Det idylliske landmiljø forsvinder og efterlader et koldt og klinisk univers, der visuelt afspejler det systemiske pres, Erasmus udsættes for.

Erasmus' akademiske dannelse bliver både hans styrke og hans svaghed. Han besidder argumenterne og den videnskabelige viden, men mangler evnen til at møde andre mennesker med forståelse. Hvor han selv opfatter sig som oplyst og rationel, fremstår han for sine omgivelser arrogant og nedladende. Forestillingen rejser dermed et spørgsmål, der rækker ud over Holbergs oprindelige tekst: Hvad nytter det at have ret, hvis man samtidig mister evnen til at lytte?



Før vi ved af det, nærmer vi os vejs ende af stykket med accelererende fart. Erasmus bliver tvunget med militærmagt til at rette ind efter omgivelserne, selvom han ikke nødvendigvis har ændret mening. Med de barske militære elementer understreger det stykkets kritik af magt og manglende frihed til at tænke selv.

Den er effektiv, fordi den gør forestillingens budskab aktuelt, men overgangen fra humor til alvor virker brat og ligetil. Krigsreferencen er tydelig og en smule overdreven. Som prikken over i'et får Jakob det sidste ord, idet han springer ud som kvinde. Da han afslører dette, opstår der en akavet stemning blandt publikum - folk ved ikke, om de skal grine eller klappe anerkendende. Det var måske en unødvendig tilføjelse oven i hele det militære kaos, men slutscenen siger alligevel meget om det senmoderne samfund, vi lever i.

Jens August Willes nyfortolkning viser, at Holbergs klassikere fortsat har noget på hjerte. Ved at flytte konflikten ind i en moderne kommunal og politisk virkelighed bliver fortællingen om den lærde student også en fortælling om vores egen tid. Samtidig risikerer den tydelige modernisering indimellem at tage opmærksomheden fra det mere personlige drama mellem Erasmus og hans familie. For bag de politiske stikpiller og de scenografiske forvandlinger ligger en mere grundlæggende historie om fremmedgørelse og omkostningerne ved at vende ryggen til sine rødder.

Jeg giver stykket 5 ud af 6 sten:





Fotograf Rumle Skafte